

24.4.2020

Suomen Lähetysseuran huomioita Verotus- ja kehitysohjelman luonnokseen

Kiitos mahdollisuudesta nostaa esiin huomioita Suomen tulevaan Verotus- ja kehitysohjelmaan. Yleisenä huomiona on, että kehittämistyössä on otettu erinomaisella tavalla huomioon niitä kriittisiä havaintoja, joita edellisen ohjelman toimeenpanoon liittyi.

Näistä on keskusteltu muun muassa: ”Hakkarainen, O., Humalisto N. 2019. *Kehittyvät maat pystyvät tilkitsemään veropohjansa monialaisen yhteistyön tuella*. [Fingon blogi](#), 23.10.2019”

Koronakriisin keskellä tahdomme muistuttaa, että kansainväliset sitouksemme eivät ole hävinneet mihinkään. Keskeisin huolestamme liittyy Addiksen veroaloitteeseen (ATI) ja Suomen tekemään sitoumukseen kaksinkertaistaa tukensa verojärjestelmien kehitykselle. Emme ole pystyneet pitämään kiinni tavoitteesta ja olemme jääneet jälkeen muista Pohjoismaista.

YKSITYISKOHTAISIA HUOMIOITA

1. KANSAINVÄLINEN SÄÄNTÖPERUSTAINEN JÄRJESTELMÄ: Verotuksessa kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän tukeminen on keskeistä. Tässä etenkin YK:n toimijuuden vahvistaminen vastaa oikeudenmukaisten veroratkaisujen löytymistä, koska OECD:n luotsaama verokehitys on lähtökohtaisesti vinoutunut kehittyneiden maiden intressien edistämiseksi – huolimatta otetuista edistysaskeleista.

Samalla pyydämme kiinnittämään huomiota Suomen politiikkajohdon mukaisuuteen. Toivomme, että Verotus- ja kehitysohjelman oikeudenmukaisuus ja ihmisoikeusperustaisuus näkyisi Suomen kotimaan sekä kansainvälistä verotusta koskevista päätöksissä. Verokampanja [#430miljoonaa](#) -verosuositukset toimivat tässä kehityksessä suunnannäyttäjinä.

2. YRITYSTEN VEROVASTUULLISUUS: Kyseessä on merkittävä ja toivottava askel suomalaisessa kehityspolitiikassa. Vaikka kyse olisi pienistä yrityksistä, omalla esimerkillä johtamisen merkitystä kehitysyhteistyössä ei voi aliarvioida. Verotuksen vastuullisuuden määrittäminen vaatii kuitenkin huolellista työtä.

Sikäli kun yrityksiä veloitetaan kunnioittamaan myös ihmisoikeuksia, tälle on olemassa ns. parhaat käytännöt YK:n ihmisoikeusperustaisen huolellisuusveloitteen toimeenpanossa. Vastaavanlainen avoin, kansainvälisiin normeihin perustuva ja yrityksille helposti omaksuttava työkalu vero-oikeudenmukaisuuden todentamiseksi on tärkeää.

3. KANSALAISYHTEISKUNNAN ROOLI: Kansalaisjärjestöt ovat keskeisiä Suomen kehitysyhteistyön toimeenpanijoita. Toistaiseksi niiden rooli oikeudenmukaisen verotuksen edistäjinä kehitysyhteistyön kohteissa on ollut rajallinen osittain, koska aihe ei ole painottunut kehitysyhteistyön painopisteissä ja tuloksellisuuden mittaamista ei ole kehitetty yhteistyössä.

Järjestöt, esimerkiksi Suomen Lähetysseura kumppaneineen, kuitenkin tekevät työtä verotuksen parissa, mm. kapasitoimalla järjestökumppaneitaan seuraamaan valtion verotulojen allokaatiota, kouluttamalla viranomaisia vastuuvollisuuden budjetoinnin käytössä ja tuomalla yrittäjiä varjotalouden piiristä rekisteröidyiksi yrityksiksi. Siten tilaa yhteiselle tavoitteen asettelulle sekä alueelliselle yhteistyölle, mm. Tansaniassa olisi olemassa.

4. OHJELMAN VASTUUVOLLISUUS: Mitä tiiviimmin Verotus- ja kehitysohjelma pystyy määrittelemään tavoitteet ja tuloksellisuuden seurannan instrumentit, sitä helpommaksi tulee tehdä ja perustella valintoja eri toimijoiden tai hankkeiden välillä.

On esimerkiksi epärealistista ajatella, että kansainvälisten rahoituslaitosten tai pankkien vero-ohjelmat olisivat välttämättä yhteensopivia Suomen asettamien tavoitteiden kanssa tai että niiden raportointi vastaisi sitä korkeaa tasoa, jota Suomen kehityspolitiikan tuloksellisuudessa oletetaan. Siksi uudistuneen Verotus- ja kehitysohjelman odotuksia ja tuloksellisuuden mittareita olisi mielekästä kehittää ennen ja ohjelman toimeenpanon aikana.

Asiatuntija, Ph.D, Niko Humalisto

niko.humalisto@felm.org, +358 40757 4036

Twitter: NHumalisto